

VEČERNIK

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XIV.
Štev. 18

TELEFON UREDNIŠTVA: 25-67
UPRAVE: 25-67 in 28-67
POSLOVALNICA CELJE, Prešernova 3, tel. 280
POŠTNI ČEKOVNI RACUN 11.409

Maribor, torek 23. januarja 1940

NAROCNINA NA MESEC
Prejeman v upravi ali po pošti 14 din,
dostavljen na dom 16 din, tujina 30 din

Cena
din 1—

Obe vojni se bosta spojili v eno

V Ameriki menijo, da bodo morali zavezniki prej ali slej smatrati Sovjetsko zvezo prav tako za svojo sovražnico, kakor Nemčijo - Sovjetski londonski veleposlanik Majski odpotuje v Moskvo

WASHINGTON, 23. jan. Havas. Ameriški listi in politični krogi v Washingtonu menijo, da pomeni govor angleškega mornariškega ministra Winstona Churchilla pomemben preobrat v razvoju angleškega mišljenja o vodenju sedanje vojne. Posebno pa naglašajo, da je Churchill, napadajoč z vso ostrino Sovjetsko zvezo zaradi napada na Finsko, priznal, da bodo zavezniki morali smatrati Sovjetsko zvezo prej ali slej za svojega nasprotnika, prav enako kakor Nemčijo. Churchillov govor pomeni zato korak naprej pri spajanju v eno sedanjih dveh vojn v Evropi. Po ameriškem mnenju bo to neizbežen razvoj dogodkov, ki bodo prinesli zaveznikom s gurno prednostjo na psihoškem in na vojnem terenu. Oni del Churchillovega govora, ki se je nanašal na usodo nevtralnih držav, je pa izzval v ameriški javnosti različne in nasprotujoče si komentarje. Vendar se priznava, da je prvi lord angleške admiralitete izrazil iskreno dejstvo stvarnosti, ko je dejal: »V kolikor se bo vojna bolj podaljševala in v kolikor bodo zavezniki bolj poostre-

vali blokado Nemčije, v toliko bo položaj nevtralnih držav vedno težji in njihovi napori, da ostanejo izven konflikta, bodo zahtevali vedno večje žrtve.«

LONDON, 23. jan. Havas. Diplomatski urednik »News Chronicle« trdi, da krožijo od včeraj po Londonu vesti, da bo sovjetski londonski veleposlanik Majski v najkrajšem času odpotoval v Moskvo. List pravi, da vzrok tega odpotovanja ni znan. Nekateri mislijo, da bo odpotoval Majski v Moskvo samo zato, da poda sovjetski vladi direktno poročilo o polo-

žaju v Evropi. V teh krogih opozarjajo tudi na to, da velja Majski kot največja avtoriteta med sovjetskimi državniki v vprašanih Finske. Majski je bil tri leta, t. j. v letih 1929—1932 sovjetski poslanik v Helsinkih in on je tudi vodil pogajanja o nenapadnem paktu, ki je bil sklenjen med Finsko in Sovjetsko zvezo leta 1932.

Najdražji mrlič v sedanji vojni

Sovjetska letala so zmetala pretekli teden na Finsko 6667 bomb, a ubila samo 18 Fincev — Vsak ubiti je stal sovjetu dva bombnika in šest letalcev — Podrobnosti o napadu na Kronštad — Urugvaj za Fince

HELSINKI, 23. jan. Reuter. V poročilu finskega vrhovnega poveljstva stoji sledeče: Ob priški zadnjih sovjetskih letalskih napadov na Finsko so sovjetska letala vrgla 6667 bomb, med temi veliko število težkih. Večina teh bomb je padla na kraje, ki so znatno oddaljeni od fronte. Celokupno število pri tem ubitih oseb znaša 18, ranjenih pa je 109. Vsak ubiti Fincev za fronto je stal sovjetu dva bombardierja in šest letalcev.

HELSINKI, 23. jan. Exchange Telegraph. O bombardiranju Kronštada so se izvedele še sledeče podrobnosti: Letalski napad na to sovjetsko pomorsko in letalsko oporišče pred Leningradom so izvršili tuji prostovoljski piloti, katere so pa spremljali tudi finski. Bombardiranja se je udeležilo 30 bombnikov, ki so se več-

krat zaporedoma spustili na Kronštad in zmetali nanj večjo količino bomb. Bombe so dobro zadele in povzročile veliko razdejavanje. Na sovjetskem letališču v bližini Revala je bilo ob času finskega napada 80 sovjetskih letal pripravljenih za polet. Finski letalci so zmetali na letala bombe in jih veliko uničili ali vsaj znatno poškodovali. Vsa finka letala so se ne-poškodovana vrnila na svoja oporišča.

HELSINKI, 23. jan. Reuter. Listi javljajo, da je med finskim bombardiranjem Kronštada bilo poškodovanih več ruskih vojnih ladij. Vse ladje v pristanišču so zaledenele.

TALLIN, 23. jan. Reuter. Uradno se demantirajo vesti, po katerih naj bi bili finski letalci včeraj bombardirali sovjetsko

oporišče Baltiski in sovjetsko letališče blizu Tallina.

HELSINKI, 23. jan. Havas. Sovjetski letalci so bombardirali mesto Vaasa ob zahodni obali Finske, v Botnijskem zalivu. Podrobnih poročil o škodi še ni.

MOSKVA, 23. jan. DNB. Leningrajsko vrhovno poveljstvo javlja, da so bile na vseh frontah živahne izvidniške akcije, ponekod artilerijsko streljanje.

MONTEVIDEO, 23. januarja. Havas. Na seji ministrskega sveta je sporočil predsednik Alfredo Baldomir, da namestnik skupaj z zunanjim ministrom Albertom Guanijem stavi parlamentu predlog o pomoči Finski v iznosu 100.000 pezov. Ministrski svet je predlog soglasno odobril.

GIUSEPPE MOTTA

BERN, 23. jan. Reuter. Davi je umrl Giuseppe Motta. Star je bil 68 let. Bil je čez 30 let član federalnega sveta, t. j. švicarske vlade, ter 5rat minist. predsednik.

Evropskemu jugovzhodu ne grozi nevarnost

V Berlinu izjavljajo na uradnem mestu, da so govorice o sovjetsko-nemški nevarnosti za Romunijo in južne Slovence brez vsake utemeljitve — Volja nevtralcev do samostojnosti

BERLIN, 23. januarja DNB. V odgovor na Churchillov govor se zadržuje na nemškem merodajnem mestu, da so govorice o sovjetsko-nemški nevarnosti za Romunijo stare in popolnoma neutemeljene. Glede nevarnosti, ki naj bi obstajala za južne Slovence, se v Berlinu posebej poudarja, da je bila Nemčija prva, ki si je prizadevala, da se popravijo odnosi med Jugoslavijo in Madžarsko in da se ustvari tudi sodelovanje med Jugoslavijo in Italijo. Zaradi tega ne more biti nobenega govora o kakršni koli nevar-

nosti za omenjene države s te strani.

RIM, 23. jan. Diplomatski urednik agencije Stefani javlja: »Tisk se še vedno bavi s stališči zahodne demokracije in nadaljuje kampanjo proti nameram, da se nevtralne države pritegnejo v vojno. Poročila tiska nevtralnih držav pričajo, da v teh ni nobene orientacije v tem smislu. Zahodne nevtralne države bodo še dalje ostale budno na straži v obrambi svoje nedotakljivosti, prav tako se nočejo vmešavati skandinavske države. Isto politiko zasledujejo države v

Podonavju in na Balkanu, kjer se proučavajo pogoji, ki naj bi odstranili ovire k še tesnejšemu sodelovanju. Značilna je za to vest, ki je prišla iz Beograda v London, da bodo balkanske države uradno potrdile svojo voljo, voditi do kraja nevtralno politiko. Nemški tisk odločno odbija stališče Velike Britanije, da bi zahodne sile izzvale pomoč nevtralnih držav. Nemčije ni mogoče obtožiti, da pritiska na nevtralne države, ker je mnenja, da naj bo spoštovana njih volja, ostati izven vojnega spopada.

Nemški emigranti v Angliji bodo internirani

LONDON, 23. januarja. Exchange Tel. V Angliji živi okoli 62 tisoč emigrantov iz Nemčije in Avstrije, toda izkazalo se je, da so med temi emigranti tudi mnogi, ki so bili poslani v Anglijo s posebnimi nameni in so emigrantstvo samo fingirali. Doslej je bilo interniranih v posebnih taberiščih že okoli 400 takih »emigrantov«, 8000 osumljenih je bilo konfiniranih in ne smejo zapuščati krajev, ki so jim določeni za bivanje, popolnoma svobodnih pa je še okoli 50.000. Razni znaki kažejo, da je tudi med temi več agentov sovražne organizacije, zato se zavzemajo listi za to, da se vsi Nemci, bodisi iz Nemčije ali Avstrije internirajo, razen morda najbolj znanih nasprotnikov nemškega režima, ker bolje je, da trpi tudi nekaj tisoč

nedolžnih, kakor da se omogočuje zaradi njih še dalje nemško vohunstvo v Angliji. Izkazalo pa se je, da so Nemci prisilili tudi mnoge emigrante, ki so sicer

nasprotniki režima, da delajo za vohunsko službo, in sicer z grožnjo, da bodo zaradi njih preganjeni njihovi v Nemčiji preostali sorodniki. Zdi se, da se bodo angleška oblastva res odločila za interniranje vseh nemških političnih emigrantov.

Nemško bojno letalo nad Holandijo

AMSTERDAM, 23. jan. Havas. Včeraj ob 13.30. so letala nad Holandijo tuja letala. V trenutku, ko so jih holandski protiletalski topovi obstreljevali, je en projektil predrl v Katvijiku pri Haagu streho neke hiše in se zaril v zemljo. K sreči ni bilo človeških žrtev. Granata je bila najbrž od holandskih protiletalskih topov. Fotografirali so kraj, da bi dognali izvor streliva. Drug izstrelek je padel na

sadni trg v Gvindsoulu v trenutku, ko so nad krajem opazili letala, škoda ni velika. Sodijo, da je tudi ta granata od domače protiletalske baterije. Haški dopisnik »Telegrapha« poroča, da se je neka »Telegrapha« poročila, da se je neko letalo pokazalo na jugovzhodu nad predmestjem Haaga v trenutku, ko so se oglašili protiletalski topovi. Takoj zatem je bilo opaziti nad evenjngom dve drugi

letalil neznane narodnosti, ki sta se kmalu po obstreljevanju izgubili.

HAAG, 23. jan. Havas. Po naknadnih poročilih je bilo nad Holandijo le eno tuje letalo, ostala so bila domača. Ugotovili so, da je letalo bilo nemško. Vlada bo vložila v Berlinu protest.

LONDON, 23. jan. Reuter. Letalsko ministrstvo javlja, da so iz Holandske sporočili o nekem angleškem letalu, ki je letelo nad južno Holandsko. Preiskava je dognala, da letalo ni bilo angleško.

Žrtev pomorske vojne že 268 ladij

LONDON, 23. jan. Reuter. Lloydov pomorski urad sporoča, da je bilo od začetka vojne potopljenih 268 ladij s skupno tonažo 1.003.651 ton.

LONDON, 23. jan. Reuter. Angleška admiraliteta je izdala uradno poročilo, v katerem pravi, da je ladja »Valdora« izgubljena in da je bila skoraj gotovo potopljena. Posadka ladje je bila sestavljena iz državljanov devetih držav.

LONDON, 23. jan. Reuter. Admiraliteta je objavila sinoči listo dveh častnikov in 25 moš s parnika »Ravallpindy«, ki so jih Nemci ujeli. Rešila jih je nemška križarka »Deutschland«, ki je ladjo potopila meseca novembra pri Islandu.

»JURNALUL« O BALKANSKI KONFERENCI

BUKARESTA, 23. jan. Stefani. Diplomatski urednik »Jurnalul« piše, da bo imela konferenca Balkanskega sporazuma v Beogradu velik pomen, ker se bo na njej ponovno manifestirala volja vseh držav sporazuma za miroljubno in nevtralno stališče.

Maribor, 23. januarja.

Nekateri, posebno srbski listi, so objavili že več kritik novega volivnega zakona, zlasti glede na razmejitve volivnih okrožij, ki je bila po njihovem mnenju izvršena z namenom posebne geometrije, ki naj koristi določenim političnim strankam. Da je taka kritika utemeljena, čutimo tudi Slovenci, saj so se prav slovenska volivna okrožja razmejila tako, kakor ni nihče pričakoval. Ali ni čudno že to, da se imenuje severozahodno volivno okrožje mariborsko, Maribor sam z okrajem levi breg je pa prideljen murskosoboškemu. Dočim gravitira ves mariborski okraj levi breg v Maribor, je vendar priključen Pomurju in Prekmurju, k mariborskemu okrožju je pa prideljen na drugi strani gornjegirski okraj, ki nima z Mariborom nobenih, ne prometnih ne političnih ne sodnih ali kakršnih koli drugih stikov, saj je njegovo edino naravno središče samo Celje. Prav enako nerazumljivo je, kako je mogel logaški okraj pripasti novomeškemu okrožju, ko imajo prebivalci tega okraja edino prometno zvezo z Novim mestom po dolgem ovinku čez Ljubljano.

Taka razmejitev je najmanjše nenaravna. Ako so se že določila tako majhna volivna okrožja, dasi ne vidimo zanje nobenega utemeljenega razloga, naj bi se bila prilagodila vsaj mejam sodnih okrožij. Tako bi bili dobili z izločitvijo Ljubljane kot samostojnega okrožja enako število volivnih okrožij, namreč šest: ljubljansko mestno, ljubljansko podeželsko, novomeško, celjsko, mariborsko in murskosoboško.

Sicer bi pa bilo najbolje in mnogo enostavnejše, ako bi se bila ohranila dosedanja večja volivna okrožja, v Sloveniji ljubljansko in mariborsko. Prav tako naj bi se bila enostavno obnovila nekdanja določila glede postavljanja kandidatnih list sploh, ki bi omogočala nastop tudi tistim slovenskim strankam, ki niso združene ali koalirane z neslovenskimi. Po sedanjih določilih Slovenci sploh ne moremo postaviti svoje lastne volivne liste, ampak smo neizogibno prisiljeni nastopati pri državnozborskih volitvah vselej skupaj še s kako hrvatsko ali srbsko stranko, dočim Srbom in Hrvatom to ne bo potrebno. To pomeni, da se bo srbsko in hrvatsko strankarsko življenje lahko razvijalo samostojno, slovensko se pa niti v novi banovini Sloveniji ne bo moglo. S takim položajem se Slovenci ne moremo zadovoljiti, in se samo čudimo, da k temu molči tisti naš tisk, ki je sicer vedno poln besed o slovenski enakopravnosti.

Tretje, s čimer prav tako ne moremo biti zadovoljni, je zmanjšanje števila slovenskih poslancev, katerih bomo imeli po tem zakonu samo 24. Sicer obstaja še možnost, da bo kateri Slovenec izvoljen na državnih listah, toda zagotovila za to nimamo, ker je odvisno le od dobre ali slabe volje tistih velikih srbskih ali hrvatskih skupin, katerim se bodo morale slovenske pridružiti. Te skupine slovenske kandidate na svoje državne liste lahko postavijo ali pa tudi ne; če jih postavijo, jih morejo postaviti tudi na taka mesta, na katerih ne bo prav nobenega upanja, da bi bili kdaj izvoljeni. Tudi v tem oziru je torej novi zakon tak, da daje Srbom in Hrvatom možnost do proporcionalno večjega števila državnozborskih poslancev, kakor pa Slovencem. Smo sicer prepričani, da se to ni zgodilo s tem namenom, ampak zato, ker na to nihče ni mislil, da nas novi volivni zakon postavlja v izjemen položaj že s tem, da določa vlaganje državnih list. Dolžnost poučenih je bila na to pravočasno opozoriti in zahtevati korekturo zakona.

Četrta zadeva, ki nas Slovence, zlasti napredne, še posebej zanima, je uveljavljanje novih zakonov o društvih, zborovanjih in tisku. Ti zakoni so podlaga demokratičnemu izvajanju demokratičnega volivnega zakona. Brez njih ni mogoče izvesti svobodnih priprav za svobodne volitve in se zato lahko zgodi, da stranke, ki bi sicer po določilih novega volivnega zakona lahko postavile svoje kandidate in liste, tega dejansko ne bodo mogle storiti iz enostavnega razloga, ker se ne bodo mogle svobodno gibati pri organizaciji, agitaciji in sestavljanju list in jim tudi agitacija potom tiska ne bo mogoča. Brez novih, demokratičnih zakonov o društvih, zborovanjih in tisku bi ostal tudi najliberalnejši volivni zakon

Izza kulis polpretekle diplomacije

Nemški glas o stališču Francije do srednje in južnovzhodne Evrope po monakovskem sporazumu

BERLIN, 23. jan. DNB. Nemška diplomatska politična korespondenca piše o francoski propagandi, ki hoče prikriti pravo resnico nemško-francoskega sporazuma decembra l. 1938. in pravi med drugim, da je bila Francija v zimi 1938—39 popolnoma nezainteresirana na vzhodu Evrope. Francoskemu narodu so nalašč prikrivali pravo resnico pogodbe z Nemčijo. Ko so zdaj izšli nemški dokumenti, hočejo stvar spraviti na drug tir. Iz note, ki jo je nemški zunanji minister von Ribbentrop objavil v Parizu, se jasno vidi, da je bila nemška rezerva v odnošajih do tretje sile izražena samo v primeru Anglije in Italije. Ribbentrop je tudi naglasil, da nova Nemčija ne bo trčela vojaških sporazumov Francije z državami na vzhodu Evrope. Bonnet tedaj ni oporekal tej zahtevi, prav tako ne nemški tezi, da je Češkoslovaška izključno nemško interesno področje.

Francoski dokumenti, ki so bili pred dnevi objavljeni, se nalašč izogibajo teh dejstev. Prav tako zamolče Bonnetov govor v parlamentu 24. januarja 1939., ki je bil v nasprotju z zagotovili, danimi Ribbentropu. Bonnet se je izgovarjal nemškemu poslaniku, da je bil govor namenjen le preprosti javnosti. Francoska propaganda prehaja tudi molče preko dejstva, da je Francija bila soglasna z izpremenjenim stanjem v srednji Evropi in da je francoski poslanik v Berlinu, Coulondre, še v novembru 1939. soglašal z Ribbentropom, da naj si evropski narodi uredijo svoje lastne interese. Francija in Anglija svoje imperikalno cesarstvo. Nemčija pa raztegne svoje interesno področje na jugovzhod Evrope. Še v februarju 1939 je Coulondre naglasil, da Francija ne bo vodila na vzhodu Evrope Nemčiji nasprotno politiko.

Popolna pomiritev v Belgiji in Holandiji

BRUSELJ, 23. jan. DNB. »Liber Belgique« poroča, da so se prebivalci St. Vitha, Eupena in Malmédya, ki so pretekli teden zapustili svoje domove iz strahu pred nevarnostjo vojne, zopet vrnili domov. Življenje v teh krajih je popolnoma normalno. Šole so bile spet odprte.

Tudi sicer se kažejo po vsej Belgiji znaki popolne pomiritve. Enake vesti prihajajo iz Holandije, kjer so sedaj znova dovoljeni vojaški dopusti. Tudi razni drugi ukrepi, ki so bili pretekli teden izdani, se polagoma ukinjajo. Vrača se povsod normalno stanje.

Manifest sovjetskih brezbožnikov

MOSKVA, 23. jan. Exchange Telegraph Društvo brezbožnikov je izdalo manifest, v katerem pravi, da je napočil čas za pohod brezbožništva v Evropo. Na pohodu na zahod smatrajo brezbožniki nacionalistično Nemčijo kot svojo posrednico. Nemčija ne bo nudila temu pohodu nobene

negativne odpora, ker je odvisna od pomoči Sovjetske zveze. Društvo zahteva od sovjetske vlade takojšnje zapreje vseh cerkva v zasedenem ozemlju, odstranitev duhovščine, zaplenitev vsega cerkvenega premoženja itd.

Nemci so res v vzhodni Galiciji

BUKAREŠTA, 23. januarja. Agex. Po poročilih iz Černovic v Bukovini se potrjujejo vesti, da prihajajo v vzhodno Galicijo nemške čete in da sovjetske polagoma odhajajo. Doslej sta prispeli tja že dve nemški diviziji. Sovjetske čete odhajajo ponoči. Nemci pričenjajo graditi veliko avtomobilsko cesto, ki bo vodila iz Lvova v Kijev.

Ciano ne pride na Balkan

RIM, 22. januarja. Agex. Kakor je bilo mogoče izvedeti na informiranem mestu, italijanski zunanji minister Ciano ne namerava potovati na Balkan pred beograjsko konferenco Balkanske zveze, kakor so poročali nekateri tuji listi. Prav tako tudi ni gotovo, ali bo prispel v Rim romunski zunanji minister Gafencu ali ne. Italijanski listi so objavili to vest iz Pariza z vso rezervo.

Kitajci proti Vančingveju

ŠANGHAJ, 23. januarja. Havas. Kitajski listi objavljajo besedilo sporazuma, ki je bil sklenjen med japonsko vlado in voditeljem japonskih kitajcev Vančingvejem. Listi še ne objavljajo posebnih komentarjev, toda že iz naslovov in pripomb je mogoče razbrati, da sporazum odločno odklanja in obsoja ter ga ime njejo, kakor kažejo naslovi »nesramno veleizdajo«.

ŠANGHAJ, 23. jan. DNB. Kitajski člani Japoncem prijazne centralne vlade so že prispeli v Čingtau. Prispel je tudi vrhovni poveljnik mongolske vojske, general Lisuzin, predsednik državnega sveta mongolske federativne vlade in predstavnik mongolskih knezov.

POGREB SENATORJA BORAH

WASHINGTON, 23. jan. Senator Borah bo pokopan v petek v Boise Cityju v državi Idaho.

demokratičen samo pravno, ne bi pa bil to dejansko. Zaradi tega zahtevamo, da se z izdajo teh zakonov ne odlašajo, kajti vsako odlašanje pomeni ogražanje enakopravnosti političnih grupacij, ki jo nova volivna zakonodaja de jure določa.

Po poti, na katero smo stopili s spo-

razumom s Hrvati, je treba iti sedaj konsekvntno dalje in odstraniti vse, kar je dajalo v preteklosti povod za notranja politična trenja. Ustvariti je treba počuj, v katerem se ne bo čutil nihče zapostavljenega, ne v narodnem ne v strankarskem oziru.

Domači zapiski

„Naša država je močnejša, silnejša kakor je bila prej“

Minister dr. Budisavljević se je s Savo Kosanovičem, dr. H. Krizmanom in drugimi odličniki SDS udeležil nedeljskega lepo uspelega zborovanja stranke v Banji Luki. Toplo pozdravljen od številnih navzočih je minister med drugim naglasil, da »demokratski srbski kmet ni proti sporazumu, nasprotno, z navdušenjem se je zavzel zanj. Zahteve po srbski edinici ne pomenijo akcije proti sporazumu. Srbstvo na Hrvatskem ni v nevarnosti. Kjer vlada volja naroda, bodo odstranjeni vsi, ki delajo proti narodu. Naša država je mnogo močnejša, silnejša kakor je bila prej. Uprla se bo, če bo treba, vsakim poizkusom, ki bi prišli od zunaj. Zdjamo bomo v svoji hiši olepšali bodočnost, posebno siromašnega kmetijskega naroda. Novi volivni zakon bo v teh dneh podpisan. Sestavljen je v demokratskem duhu. Oblosti ne bodo več vede, kako je kdo glasoval. V tajnem glasovanju se vsak lahko opredeli, kakor hoče, po lastni želji. Zato smo se borili proti šestojanuarskemu režimu, zato smo dali polno svobodo za volitve. Poslanci, ki bodo prišli v parlament, bodo dali narodu, kar še potrebuje.«

Banovina Srbija in volitve

»Hrvatska javnost ne more pristati, da se vse dežele vzhodno od banovine Hrvatske priključijo bodoči srbski edinici. Dr. Maček vodi račun o dejstvu, da žele v Beogradu izvolitev skupščine pred hrvatskim saborom. Vodstvo HSS, podprto od SDS, si prizadeva, da se čimprej donesejo volivni zakoni, razpišejo skupščinske in saborske volitve. Radikali in demokrati se zavzemajo za ustanovitev srbske banovine pred volitvami. Zanimivo bo tedaj, kako se bodo držali srbski opozicionalni krogi, če se bodo volitve v skupščino razpisale.« (»Obzore«.)

Dr. Krizman o zunanji politiki

»Vojni pohod Rusije preko Kavkaza še ne bi neposredno ogrozil balkanske države. Če bi se pa usmeril k Romuniji in vzdolž balkanskih obal Črnega morja, bi bilo konec miru na Balkanu. Pohod Rusije na Balkan bi dal povoda Italiji, da izstopi iz dosedanjega zadržanja. Zavezniki bi ta dogodek prisilili k odkritim sovražnostim do Rusije. Tu je tedaj pot v splošno vojno. Odločitev ni v rokah majhnih držav, s svojim notranjim mirom, sporazumom in voljo za obrambo pa lahko zaustavijo tok in otežkočijo napadalne namere«, piše v »Narodnem kolu« prvič SDS dr. H. Krizman.

Politična živahnost v Beogradu

V prestolnico se je vrnil predsednik vlade Cvetković. Danes so prispeli tja dr. Maček, dr. Budisavljević in drugi ministri. V političnih krogih je zavladala mrzlična živahnost. Prepričani so, da bo že ta teden prinesel važne odločitve o našem notranjepolitičnem razvoju.

Čast našemu narečju!

»Čast našemu narečju! Okleniti se ga hočemo, zgled naj nam bodo Švicarji in Predarlčani, ki se poslužujejo svojega narečja, čeprav znajo književno nemščino. Bog varuj, da bi oglušili za zvok ljudske besede! Zaradi pristnosti in njene bogastva! V njej sta utrip in moč naše zemlje, po njej žive tisočletja v nas ter si preko nas podajajo roke v nove zarje novim dobam naproti. Slovenci bomo tako dolgo, dokler bomo s spoštovanjem govorili to svojo govorico.« (»Ko roški Slovenec«.)

Sestanek slovenskih senatorjev

Včeraj se je pripeljal v Ljubljano minister dr. Krek. Po obisku bana je imel daljšo konferenco s slovenskimi senatorji in bivšimi poslanci JRZ. Podal jim je notranje in zunanje politično sliko države. Po sestanku se je minister odpeljal v Beograd.

Gaušter Altgaier odstopil

V Osijeku je bila župna seja Kulturbunda, ki so ji prisostvovali vsi funkcionarji iz Hrvatske. Vodja Altgaier je izjavil, da terja današnje stanje novo takotiko Kulturbunda, zato podaja ostavko na svoje mesto. Za naslednika je bil izvoljen prof. Jozef Maier.

Novice

Zarnica naj zamenja petrolejko in tresko

Slovenske gorice bo mogoče elektrificirati samo s pomočjo banovine

Večkrat čitamo v časnikih dopise, v katerih se zahteva, da se elektrificira kraje, ki še nimajo elektrike. Med te spadajo tudi Slovenske gorice, katerih prebivalstvo ob vsaki priložnosti poudarja potrebo po napeljavi elektrike v svoje domove. Do danes se sicer še ni posrečilo premostiti vseh zaprek, ki se v tej zvezi pojavljajo, vendar slovenjgoričani trdno upajo, da jim bo kmalu omogočeno nadomestiti petrolejko z žarnico.

Že ob koncu leta 1936. je bil pri Sv. Juriju ob Ščavnici osnovan pripravljalni odbor, katerega naloga je bila, izvesti akcijo za elektrifikacijo vasi, ki se nahajajo ob cesti Cezanjevi—Sv. Jurij—Ivanjci, v skupni dolžini okrog 20 kilometrov. V to svrhu se je pripravljalni odbor pogajal z Elektroarno Falo, toda podpis pogodbe med Falo in pripravljanim odborom je moral naposled odpasti in s tem seveda tudi elektrifikacija imenovanih krajev. Glavni vzrok, da se akcija ni posrečila, so bili previsoki stroški napeljave. Razen stroškov za daljnovod, katere bi izključno nosila Fala, bi znašala napeljava krajevnega omrežja, zgraditev transformatorjev in njih oprema po računski strokovnjakov okrog 1 milijon din, kar bi bilo previsoko breme za zainteresente. Pripravljalni odbor je vprašal tudi banovino zaradi podpore; banovina pa je odgovorila, da nima na razpolago dovolj denarnih sredstev in je svetovala odboru najetjeto posojila. Tudi vsi poskusi, ki so se pozneje glede elektrifikacije iz-

vršili, so ostali brez uspeha. Končno so nekateri zahtevali, da naj se za stvar zavzame občina pri Sv. Juriju ob Ščavnici. Ta predlog, kakor je bil sprejet že pri mnogih občinah, je bil za jurjevsko občino nesprejemljiv, ne samo, ker bi to pomenilo za občino novo občutno obremenitev, ki bi jo občani z ozirom na težko gospodarsko stanje težko prenašali, nego tudi iz razloga, ker bi bili pri plačilu stroškov za napeljavo električnega toka soudeleženi vsi prebivalci občine, med njimi tudi takšni, katerih domovi ne bi dobili elektrike. Elektrifikacija celotne občine Sv. Jurij ob Ščavnici bi namreč bilo radi njenega velikega obsega istočasno nemogoče izvršiti. Tudi vsi ostali predlogi, ki so bili iznešeni, niso mogli biti upoštevani radi visokih stroškov napeljave. Želja, da bi se vsaj elektrifici-

rano vasi Videm, Biserjane, Janma in Slaptinci, za kar bi stroški znašali okrog 240 tisoč dinarjev, ni bila uresničena iz istih razlogov.

Od leta 1936. do danes se je v tem pogledu marsikaj izpremenilo — in podane so nekatere nove možnosti za realizacijo gornjega načrta. Predpogoj, da bo akcija, ki se je zadnje čase v tej zadevi ponovno pričela, imela uspeh, pa je, da banovina pri stvari pomaga. Samo s pomočjo banovine in seveda tudi interesentov, bo mogoče elektrificirati te in ostale kraje v Slovenskih goricah. Zato bi bilo želeli, da bi banovina sestavila podoben načrt elektrifikacije Slovenskih goric in z napeljavo elektrike takoj pričela tam, kjer je za to podanih največ ugodnih pogojev.

Vladimir Kreft.

Ali je tako prav?

NA OBČNEM ZBORU MARENBERŠKE GA SOKOLA SE JE SLIŠALO, DA PRIREJA »PROSVETNO DRUŠTVO« IGRE NA ODRU »KULTURBUNDA«

V nedeljo popoldne je bil občni zbor obmejnega sokolskega društva Marenberg - Vuhred, ki ga je otvoril starosta g. inž. Pahernik z lepim pozdravnim nagovorom. Poročal je med drugim tudi o čudnem postopanju marenberškega »Prosvetnega društva«, ki svoje zabave rajši prireja na istem odru kakor »Kulturbunda«, navzlic temu, da mu je Sokol nudil brezplačno streho. Tako početje

lahko uganjajo na tako narodno eksponiranih točkah samo ljudje, ki jim je strankarska politika prvo, narodna zavednost pa šele deseta briga. Po govoru staroste so sledila obširna poročila vseh funkcionarjev ter se je razvila živahna debata. Pri volitvah sta bila ponovno izvoljena dosedanj starosta in podstarosta, kakor tudi z malimi izjemami ostali funkcionarji.

od 350 do 372, torej je bolnišnica prenatrpana. Treba bo resno misliti na razširjenje bolnišnice, ker je zadeva postala neodložljiva.

AFERA V ZAVODU ZA ZUNANJO TRGOVINO V BEOGRADU

Preiskovalna komisija ministrstva trgovine in industrije je ugotovila razne nerednosti v zavodu za zunanjo trgovino v Beogradu. V zvezi s tem so prijeli delegata Zavoda za zunanjo trgovino v Pragi Ozrena Buzačiča in upravnika tega zavoda dr. Milutina Petroviča v Beogradu. Oba so izročili državnemu tožilstvu. Upravnik dr. Petrovič je suspendiran.

o Naročniki iz Ljutomer in okolice naj nam oprostijo zamudo v dostavi »Večernika«, ker imajo vlaki v sedanjem vremenu velike zamude.

o Zmrznili je v gozdu blizu Ormoža 73 letni preužitkar Jakob Munda.

o Proti prosti prodaji sadjave je začela voditi akcijo Zveza združenih gostilničarskih obrti. Gostilničarji hočejo, da bi se sadjevec prodajal na isti način kakor vino. S tem bi se sadjevec podražil ter bi bil prizadet sadjerejec.

o Vina smo izvozili iz Slovenije lani: 1.561.543,5 litrov v Nemčijo, 20.874 litrov v Češko-Moravski protektorat, 891 litrov v Holandijo in 4.922,5 litra na Poljsko.

Riža bi lahko sami dovolj pridelali

Predstavniki iz južne Srbije, kjer so rižna polja, ko imeli te dni v Beogradu konferenco z odločujočimi krogi glede povečanja rižev kulture na našem jugu. Strokovnjaki so poudarjali, da bi naša država lahko sama pridelala dovolj riža in bi v tem pogledu ne bili odvisni od tujine. Na področjih rižnih polj bi bilo

o Uvozniki bencina, petroleja in drugih naftnih derivatov naj vložijo v najkrajšem času na uvozni odbor pri deviznem ravnanstvu Narodne banke v Beogradu prošnje, kjer naj navedejo koliko in kakšno vrsto blaga žele uvažati iz Italije in po kakšni ceni.

o Živalske kužne bolezni. Lani so bile zabeležene garje konj v 3 hlevih, svinjska kuga v 19, svinjska rdečica 5, slinavka in parkljavka v 91 hlevih in kokoška kolera v 3 dvorcih.

o Sv. Lovrene v Slovenskih goricah. Društvo kmetijskih fantov in deklet je priredilo za članice dobro uspešni sedemdnevni kuharsko-gospodinjski tečaj, ki ga je vodila brezplačno načelnica Zenskega oddelka »Zveze kmetijskih fantov in deklet« tovarišica Potočnikova iz Ljubljane. Ob priliki tečaja je obiskal tukajšnje društvo predsednik Zveze ter predaval o kulturnem delovanju v društvi Zveze.

o 353 Nabavljajnih zadrug državnih uslužbencev je v naši državi. Zadruga ima 170.000 zadrugnikov. Zveza zadrug, katere sedež je v Beogradu, ima 350 milijonov kapitala.

o V Peklu pri Meži sta se laže popeljala pri smučanju J. Božič in Mirko.

Celje

o Poštni uradniki so imeli v nedeljo protidraginsko zborovanje, na katerem so zahtevali izboljšanje prejemkov in trinajsto plačo. Zahtevajo tudi avtomatsko zvišanje plač v razmerju z draginjno. O zahtevah so poslali resolucijo poštnemu ministru.

o Novi mestni revizorji. Za revizorje mestne blagajne so imenovani Josip Jagodič, Anton Lečnik in Viktor Smigovec.

o V Latkovi vasi pri Sv. Pavlu pri Preboldu je 35 letni trgovec in gostilničar Josip Basle padel in si zlomil desno nogo. Zdravi se v celjski bolnišnici.

o Društvo »Rejce malih živali« je imelo te dni občni zbor. Vsak član dobi brezplačno zajca ali kozo, društvu pa vrne mladiče. Za predsednika je bil izvoljen prof. Mirko Bitenc.

o Is poštne službe. Premješčen je zvanik Janko Cergol k pošti v Novem Sadu.

Ptuj

OBČNI ZBOR PTUJSKIH GASILCEV

V nedeljo je bil 70. občni zbor prostovoljne gasilske čete v Ptuj. Zborovanje je vodil poveljnik g. Vauda. V preteklem letu je bilo 18 požarov, pri katerih je delovalo 260 gasilcev. Ponesrečili so se trije. Imeli so vrsto vaj ter 4 poučna predavanja. Najizdatnejšo podporo dobe gasilci od mestne občine. Za tekoče leto je predvidena podpora 32.000 din.

Reševalni oddelek je imel 89 prevozov, ki so stali okoli 10.000 din.

Orodjar je poročal o manjših nabavah in je nato predlagal, da je treba nujno baviti 10 mask in cedilnice, zaščitne obleke za iperit, 10 parov škornjev, večjo množino cevi, aparat za gašenje s peno, električno črpalko in drugo. V zelo slabem stanju je rešilni avto in je treba resno misliti na novega.

S tajnim glasovanjem je bila izvoljena naslednja uprava: predsednik Vidmar; poveljnik Vauda, podpov. Močnik; oddelčni vodji Horvat Martin in Svager Ivan, orodjar Ilce Jože; tajnik Maroh Franc in blagajnik Skaza Ognjeslav.

o Zaradi ozeblin v bolnišnici. Ko je Jurišič Andrej, brezposelni drvar iz Lobnice pri Rušah beračil v Ptuj, je ozebel po vsem telesu, da je moral v bolnišnico.

o Napravilo red v Ulici na Grad. Gosti iz gostilne Dasch v Prešernovi ulici opravljajo razne nemarnosti v stranski Ulici na Grad. Tamošnje prebivalce, ki hodijo na Grad, spravlja to v nevoljo. Zato napravi v tej ulici čimprej potreben red.

Izseljensko vprašanje v Prekmurju

Prekmurje je svet zase. Tisočletno tlačanstvo je pustilo vidne sledove v gospodarskem oziru. Tukaj je ljudstvo najbolj goste naseljeno, saj pride po novem štetju približno 120 ljudi na 1 km². Goričanci, katerih je nekoliko manj, imajo radi tega več zemlje, toda žal, ta zemlja ni tako rodovitna kot zemlja v nižinskem delu, sestavljena je iz zmesi pesčencev in ilovice. Prebivalci nižinskega dela imajo sicer rodovitno zemljo ob Muri, toda kljub rodovitnosti mnogi nimajo kruha. Preveč jih je. Poleg tega pa imajo velik del zemlje v rokah veleposessniki. Tako ne moremo govoriti niti o zadovoljstvu Goričancev, niti o zadovoljstvu nižincev. Oboji so prizadeti. Večje industrije v Prekmurju ni, ki bi lahko zaposlila odvisne moči. Zato se ubožnim družinam iz leta v leto vsiljuje vprašanje: »Kam bomo šli?« Že okrog 1880 l. so se začeli izseljevati Prekmurci v Ameriko. To izseljevanje nam je razumljivo, kajti kmetu se ni dobro godilo, ker

je moral biti grofovski podložnik brez lastne zemlje. Temu nevzdržnemu stanju je deloma odpomogla po svetovni vojni izvršena agrarna reforma, ko so večji del gosposke zemlje razdelili med ljudstvo. Ta delitev zemlje pa je bila nepremišljena in nepravilna. Zaradi tega se je razpaslo v Prekmurju izseljevanje, ki je kot kuga preplavilo vso deželo.

Najbolj značilno za Prekmurje je sezonsko izseljevanje. Na pomlad odhajajo neprenehoma in se jeseni vračajo. Pred vojno je bil tok izseljevanja usmerjen na madžarske »marofe«, kjer so težaki delali za zrnje. Po vojni se je ta pot zaprla. Kam sedaj? Začeli so se izseljevati v Francijo. Vsi niso mogli v Francijo. — Kdor ima trahom, ta ne more tja. Tujina rabi zdrave in krepke ljudi. Trahomati hodijo na drž. veleposestvo v Belju.

Tako odhajajo v Francijo, v Nemčijo, v Slavonijo. Pa saj ne gredo, da bi se bogati vračali. Samo da živijo. A. N.

Vaš uspeh: mali oglasi v »Večerniku«!

o Požar je uničil tovarno vagonov v Smederevski Palanki ter povzročil 6 milijonov din škode. To je bil največji požar v zadnji hlevih v naši državi.

o Epidemija gripe razsaja v Zagrebu. Obolelo je nad 1000 oseb, k sreči pa doslej še ni bilo mnogo smrtnih žrtev.

o Gosja jetra prodajal po 100 din kg. Te dni je zagrebško sodišče obsodilo Mavra Grossa na 7 dni zapore in 300 din globe, ker je prodajal gosja jetra po 100 din kg. Gross je smatral gosja jetra za luksuz, pa je zato držal tako visoko ceno.

o »Coprnica« odpira grobove. V Somboru imajo veliko senzacijo. Policija je prijela neko 60 letno staro, ki jo zlasti ženske smatrajo za »coprnico«. Pečala se je namreč z mazaštvom in je bila specialistka za razne ljubezenske napoje. Ponoči je hodila na pokopališče, odpirala grobove ter jemala iz njih koščke krste, obleke ali kosti, ki jih je dajala dekletom in ženam, da so s tem pridobile fanta ali moža za svoje srce.

o Led razstreljuje na Savi v Podusedu z ekrazitom, ker so se nagrmadile velike ledene plošče, ki so povzročile celov poplavo.

o Volkovi napadajo vasi v vrbaski banovini. Izredno huda zima je izstradane zverbi zabil v blizino človeških bivališ. Ljudje pred volkovi niso varni. Zaradi njih se kmietje sploh ne upajo iz hiš.

o Bosanski muslimani zbirajo denar za svoje sovornike na Turškem, ki so bili žrtve katastrofalnega potresa. Naši muslimani bodo denar poslali turškemu Rdečemu križu.

CELJSKA BOLNIŠNICA PRENAPOLNJENA

V zadnjem času je naval na celjsko bolnišnico tako velik, da so vsi prostori, razen izolirnice, prenapolnjeni. Povprečno sprejema bolnišnica dnevno 20 do 25 bolnikov, zadnje dni pa je bilo dnevno sprejetih tudi po 50. Bolnišnica ima 418 postelj, od teh jih je 73 v izolirnici, dnevni stalež bolnikov pa je sedaj

„Prlek“ bo zakraljeval nad Ljutomerom

Jadrarno letalstvo se je pri nas zelo razmahnilo. Posebno se ga je oprijela z vso vnemo naša mladina. Z jadrarnim športom si privzga naša mladina disciplino, vestnost, čut odgovornosti, obenem pa duhaprisotnost, vzdržljivost in neustrašnost.

Jadrarna skupina kr. jugoslovanskega Aerokluba Naša krila v Ljutomeru si je v kratki dobi svojega obstoja opremila lastno delavnico, v kateri delajo mladi jadrarci vsak dan modele, obenem se vzgajajo tam bodoči strokovnjaki. A cilji vzgoje segajo do naše narodne obrambe.

Najlepši in časten uspeh skupine je krasno šolsko jadrarno letalo tipa »Zgling« po najnovejših in doma preizku-

šenih načrtih. Razpetina kril letala znaša 10,40 m, dočim ima nosilna ploskev 17,5 m². Letalo so gradili okrog 8 mesecev.

Letalo je jadrarna skupina v nedeljo razstavila v meščanski šoli, obenem pa ga tudi krstila. Kako veliko je zanimanje za jadranje v Ljutomeru pričča obisk razstave. Razstavljenih je bilo tudi nekaj odlično izdelanih modelov, izdelkov učencev ljutomerske meščanske šole.

Krsta letala so se udeležili vsi predstavniki in zastopniki javnih uradov, korporacij in društev. Vodja skupine gosp. Berce je razložil pomen in namen jadrarnega letalstva, opisal ovire, ki jih je imela skupina, dokler ni lani spomlad

uredil delavnico v hiši g. Viktorja Kukovca s svojimi stroški.

Letalo je dobilo ime »Prlek«. Kumoval je letalu g. Kukovec, ki se je dotaknil važnega problema naše narodne obrambe, ter predlagal gradnjo letališča na Cvenu. Blagoslovitev in krst letala je opravil župnik monsignor Lovrec. Gosp. Alfonz Kukovec pa je kot tehnični vodja razložil pomen letanja. Prve vežbe v letanju z novim letalom bodo februarja. Letalo je stalo nad 6000 din.

Skupina namerava pričeti z gradnjo drugega letala. Število članov bi se naj pomnožilo, da bi se delo skupine podprlo moralno in gmotno.

Maribor

Sneg je zametel strehe in polja

Ze včerajšnja mariborska vremenska napoved je predvidevala nov sneg, kar se je v polni meri uresničilo. Sicer je skoraj ves teden po malem snežilo, vendar pa sneg ni bil izdaten in so ga lahko sproti spravili s hodnikov in cest. Sinoči pa je pričelo zelo močno snežiti. Hišniki niso mogli več sproti čistiti pločnikov, snežilo pa je vedno bolj. Tudi vso noč je metlo. Zjutraj so bile mariborske ulice pokrite s tako visokim snegom, da se ni več poznalo, kje je cestišče in kje pločniki. Meteorološka postaja na Teznej nam je sporočila, da je bilo sinoči

ob 21. 30 cm snega, danes ob 7. pa okoli 50 cm. Kjer so bili zameti, pa je bilo 1.20 m snega. Tako visokega snega ni bilo od l. 1929. Enako visok sneg je bil tudi leta 1907, nato leta 1917 in 1926. Zanimivo je, da je snežilo pri tako nizki temperaturi, saj je bilo ponoči nad 10 stopinj mraza.

Ob jutranjih urah so morali Mariborčani gaziti pol metra visok sneg. Ponekod je bil avtomobilski promet zelo oviran in je več avtomobilov obtičalo v snegu. Tudi vsi jutranji vlaki so imeli velike zamude.

Današnja poročila iz Ljubljane pravijo da je tam še huje snežilo, kakor v Mariboru. Zapadel je precej višji sneg. Zanimivo pa je, da v Zagrebu nimajo tako visokega snega, saj ga je samo nekaj nad 25 cm. Presenetljiva so poročila s podeželja, kjer so snežni zameti zavrlj ves promet na cestah, saj je ponekod skoraj poldrug meter snega.

Današnja vremenska opazovanja pravijo, da bo še snežilo kljub temu, da se zračni tlak neznatno dviga. Zato smemo pričakovati, da bomo letos dosegli rekordno višino snega od leta 1907 naprej.

Bodočnost mesta leži v industrializaciji

Zaradi povojne periferne lege bo imelo mesto največ 60 do 70 tisoč prebivalcev — Mariborčan je častnikar in ni revolucionar

(Iz predavanja arhivara g. prof. Baša na študentski Ljudski univerzi.)

Po vojni se razvija mariborska gradbeno delavnost. Zadnjih 20 let od 1918 do 1938 je bilo v mestu zgrajenih toliko hiš kakor od 1847 do 1914; danes lahko rečemo, da je vsaka druga hiša nova. Maribor je dobil uradniški, trgovski in industrijski značaj. Pred vojno je trgovec izvažal poljske prideleke v Gradec in na

SVETOSAVSKA ZABAVA

sever ter uvažal nazaj industrijske izdelke, po vojni pa je postalo mesto pravo trgovsko središče. Mestna predmestja Tezno in Radvanje se vedno bolj povezujejo z mestom v sociološko enoto. Po vojni je narasel Maribor za 7.000, a predmestja za 10.000 (!) prebivalcev. — Maribor vedno bolj postaja življenjsko enoten z okolico.

Elektrifikacija Maribora in okolice je delo povojne dobe, prav tako tlakovanje in kanalizacija; v zadnjih 20 letih je bilo tlakovanih $\frac{1}{4}$ cest, nad $\frac{1}{4}$ pa kanaliziranih.

Največjo razliko pa kaže mariborski narodnostni značaj. Po izvoru, krvi, posebi pa še po prebivalstvu predstavlja predvojni in povojni Maribor isto. Pred vojno so se priseljevali v mesto železničarji, trgovci in uradniki, ki so bili v mestu zvečina umetno dirigirani, v povojni dobi pa je bilo to priseljevanje naravno: v mesto se je začel priseljevati naš okoliški in podeželski človek. Pred vojno ni bila niti četrtina prebivalstva od tod, danes je nad dve tretjini prebivalcev iz naših krajev.

Se nekaj besed o našem povprečnem Mariborčanu. Pred vojno sta izhajala v Mariboru dva časnika. Mariborčan ne hodi na shode in na občne zборе, ampak značilno zanj je, da piše, mnogo piše. Glasnik mariborskega življenja je postalo časnikarstvo. Pred vojno je bil v Mariboru krog urednikov, ki so pisali, danes pa je tipično za časopisje, da nastajajo kot dopisi iz javnosti. Značilno je, da je imel predvojni Maribor nekaj dobrih govornikov, danes nima nobenega.

Enako se je dvignilo kulturno življenje Mariborčanov. Če se je razvijalo predvojno kulturno življenje v mestu v zaključnih družinah, postaja po vojni kultura last najširših slojev: razna predavanja in zborovanja so namenjena najširšim slojem. Predvojni Maribor je bilo meščansko mesto, danes pa se širi kultura čim bolj na ulični bazi. Študentska Ljudska univerza je eden izmed teh vzorov.

Kakšen bo Maribor v bodoče? V zvezi z industrializacijo se svet evropskega iz Zapada proti Vzhodu. Ta evropska industrializacija čaka tudi Maribor. Kakor je danes Srednja Evropa industrializirana ter napreduje, tako bo moralo biti industrializirano tudi Podravje in Pohorje. Pod širši mariborski okoliš spada okrog 400.000 prebivalcev, mesto samo z okolico pa šteje do 50.000 prebivalcev. Mesto leži v gravitacijskem območju širšega podeželja. Za industrializacijo mesta je najbolj prikladna zahodna pokrajina (Dravska dolina), dočim se bodo na vzhod od Maribora razprostirala agrarna področja. Pri normalni industrializa-

ciji bi lahko mesto narastlo tudi do 120.000 prebivalcev, ker pa je svoj prometni center po vojni izgubilo bo Maribor narasel oziroma se na njegov periferni značaj na mesto s 60 do 70 tisoč prebivalci ter pri tej številki tudi obstal. Zgraditi se o morala nadalje avto cesta Maribor - Zagreb, da bo povezala tudi našo periferijo z osrednjem državo. Pred vojno je ležal Maribor ob veliki prometni žili Dunaj - Trst, danes pa je od glavne prometne žile Beograd - Jesenice odrezan. Po narod-

Sobota

nosti bo mesto ostalo trajno južnoslovensko.

Tak razvoj Maribora bo ustvarila industrija, poljedelstvo na podeželju pa bo uspevalo, v kolikor se bo industrializiralo; precejšnjo vlogo bo igrala pri tem podrobnejša racionalizacija Prekmurja.

Mesto bo razdeljeno po sektorjih. Delavnice bodo proti vzhodu, kjer zdravstveno mestu ne bodo škodovali, v južnem sektorju bodo nameščene nameštenske moči, na vzhodnem delavstvo, v centralnem pa trgovina.

Kaj pa Mariborčani? Njegov obraz je že danes izoblikovan. Mariborčan ne bo nikoli komunalni revolucionar, ampak bo vedno zadovoljen s tem, kar ima. Pohvalil bo kaj ter se na škodo koga zabavljaj, če ne bo dotičnega v bližini. Konservativen značaj Mariborčana se kaže pri njegovem delu in političnem naziranju, ki ga karakterizira iskrenost. — Vesele narave kakor je, se ne bo tepel za naziranja ter ne bo ustvarjal kdo ve

27. I. 1940

kakih revolucionarnih sprememb kar se tiče komunalne politike kakor jih ne ustvarja danes in jih ni ustvarjal v preteklosti. — rč.

Avtoizvoščki naj zavarujejo potnike

Potniki na železnici, ladjah, letalih in tudi avtobusih so zakonito zavarovani za primer nesreče. Če pa se pelješ z avtoizvoščkom in se ti pripeti nesreča, nisi zavarovan. To dejstvo rodi pereč problem ki ga je treba nujno rešiti. Zato je potrebno, da se uvede obvezno zavarovanje potnikov tudi v prometu z avtotaksiji. Policijska in druga pristojna oblastva naj vodijo točno evidenco, da li so izvoščki zadostili dolžnostim, ki jih imajo do svojih potnikov v primeru nesreče. Naj se zgodi, da zadene družinskega očeta, ki se je vozil z avtotaksijem smrtna nesre-

»INDIJSKI PRINC« V MARIBORU

Te dni je zbudil veliko pozornost krasen avtomobil, ki je odbrzel skozi Maribor proti naši meji v Št. Ilju. Tam je izstopil eleganten možiki, ki se je predstavil za »indijskega princa«. Vprašal je tudi, če zna kdo francoski. Ko so ga nagovorili v tem jeziku, se je izkazalo, da »prince« sploh ne razume francosčine. Pokazal je tudi sumljiva pisma in so ga zato poslali nazaj proti Zagrebu. Spotoma pa je »prince« povozil nekega kolešarja in razbil svoj avtomobil.

USPEŠNO DELO RK V BREZJU

V nedežno popoldne je bil v Devici Mariji v Brezju dobro obiskan občni zbor, katerega je vodil ustanovitelj ter predsednik g. Avgust Skerbič. Zanimiva poročila odbornikov so pokazala, da si je društvo v prvem letu priskrbelo rešilni avto. Društvo šteje 42 rednih in 80 podpornih članov ter 21 podmladkarjev. Sledile so volitve, pri katerih so bili izvoljeni za predsednika g. Skerbič Avgust, za podpredsednika Čep Franc, za tajnika Ferlinc, za blagajnika g. Uršič J., za gospodarja g. Krumpal Franc, za podpredsed. nadzornega odbora pa Fajtel A.

SMUČARSKI RAJ POD SV. VRBANOM

Mariborski in okoliški smučarji so našli nove smučarske terene v neposredni bližini mesta okoli znane Osetove gostilne na »Griču«. Preteklo nedeljo je bilo par sto smučarjev pod Sv. Vrbanom in se je zimsko veselje razvijalo prav do

ča. Ker izvošček navadno ne premore toliko, da bi dajal družini ponesrečenega potnika nezgodno rento, so svojci prepričani žalostni usodi. Ali padejo v breme občini, ali pa človeški družbi, ker svojem ne preostaja drugega kakor beračenje zlasti, če so preostali nezaposleni ali za delo nesposobni.

Koliko bolje bi bilo v tem pogledu, če bi bili tudi potniki avtotaksijev zakonito zavarovani. To vprašanje je v interesu vse javnosti in ga je treba čimprej rešiti.

mraka. Ko tolikokrat zatrljemo, da je naš Kozjak popolnoma zapuščen, moramo izraziti zadovoljstvo nad tem, da so si smučarji izbrali vsaj njegovo podnožje. Od tam pa ne bo daleč na obmejni Kozjak. Marsikateri izurjenega smučarja bodo idealni smučarski tereni zvalili tudi na kozjaško višavje, za kar mu gotovo ne bo žal. Prav iz tega razloga je treba poudariti podjetnost g. Oseta, ki je med sportniki znal zbuditi zanimanje tudi za ta del lepe obmejne okolice.

Borba za obrtniški dom v Mariboru

Mariborsko obrtništvo se že več let bori za obrtniški dom, ki je zlasti ob meji zelo potreben. V svojem domu bi obrtniki gojili družabnost. Tam bi se sestajali na zborovanjih in posvetih. Obrtniški dom bi nudil streho tudi pomočnikom in vajencem, ki so sedaj razkropljeni in izpostavljeni raznim vplivom, ki so vse prej, kakor pa za obrtniški stan koristni. V domu bi se prirejali obrtniški tečaji. Dom bi bil tudi nekaj vzgojni zavod za obrtnike, saj bi zlasti obrtniški naraščaj prišel tudi izven delavnice v stik s svojimi mojstri. Obrtniški dom bi torej združil vse mariborske in okoliške obrtnike, kar bi povečalo skupnost med obrtništvom. Kako velikega pomena pa je sloga pri raznih borbah, ve vsak obrtnik. Ti razlogi so napotili obrtnike, da so že pred leti pričeli akcijo za gradnjo obrtniškega doma v Mariboru. Zato so zbrali že precejšnjo vsoto za sklad grad-

m Slovenske nagrade je letos podelila mesnina občina ravnatelju študijske knjižnice g. Janku Glaserju in bogoslovniku profesorju g. dr. Jožetu Jeraju.

m Ljudska univerza v Studencih. V četrtek, 25. I. m., ob 19. bo predaval g. Ivan Samljak o temi »Anglija in Angliji« izvirne angleške sklopilne slike. Pred predavanjem tedensko poročilo v slikah.

m Kolodvorski misijon je tudi preteklo leto opravil precej dela. Za pomoč je zaprosilo 598 deklet, od katerih je 331 dobilo zaposlitev, kar je gotovo prav lep uspeh te socialne ustanove. Ostala dekleta so dobila bodisi nasvete, bodisi denarno pomoč. Kolodvorski misijon vodi ga Stumberger.

m Kulturno-feministični odsek Z. D. ima v sredo sejo. Priprava Materinskega tečaja.

m Knjigovezi povisujejo cene. Združene knjigovezov v Ljubljani sporoča, da so prisiljeni zaradi občutne podražitve knjigoveskkih potrebščin in upravičenega povziranja plač knjigoveskemu osebju dvigniti cene izdelkom.

m Najlepšo narodno nošo na Jadranski noči je imela gđc. Milica Pirhova, ki je dobila prvo nagrado.

m Voda zalila stolp stolnice. Zaradi hudega mraza so popokale vodovodne cevi v stolpu mariborske stolnice. Voda se je razlila in zamrznila. Zaradi tega niso mogli odpreti vrat in je bil čuvaj v stolpu s svojo družino zaprt.

LOVSKI PLES

pridei Sokol Marenberg-Vuhred
1. februarja ob 20. uri. Zavedni Slovenci, vabjeni v obmejno postojanko!

m Namesto vrane ustrelili sebe. V mariborsko bolnišnico so pripeljali 18 letnega posestniškega sina Milana Donajša iz Partinje, ki se je na lovu na vrane ustrelil v levo nogo.

* Broadway Band pride v Maribor.

* Dvignite Vodnikove knjige za leto 1940 v knjigarni Tiskovne zadruge, Aleksandrova c. 13. Tel. 25-45.

* VI. »PRIMORSKI PLES« — Sobota 3. februarja — Narodni dom — Maske dobrodošle —

SOKOLSKA DVORANA

Kino

* Grajski kino. Samo še v torek »Nesmrtni valček«. Glasba, izborna igra. V sredo najboljša veseloigra »Oče proti volji«.

* Esplanade kino. Do vključno srede »Edvard VII. in njegova doba«, najrazkošnejši, najsijajnejši velifilm svetovnega triumfa, ponos francoske filmske produkcije.

* Kino Union. Od danes »Nevarni za ljubljence« filmska veseloigra, polna zdravega humorja in duhovitih dovtipov. Sledi: »Seikova hči«.

Mariborsko gledališče

Torek, 23. jan.: Zaprt. (Generalka).

Sreda, 24. jan., ob 20.: »Othello«. Premiera. Red C.

Četrtek, 25. jan., ob 20.: »Zaroka na Jadranu«. Red A.

Radio

Sreda, 24. januarja

Ljubljana: 7. Jutranji pozdrav; 7.15. 12. (Poljski napet) in 13.02. Plošče; 18. Mladinska ura; 18.40. Slovenske pravne stvari; 20. Prenos iz opernega gledališča. — Zagreb: 13.10. Operetni fragmenti. — Beograd: 12. Narodne pesmi; 19.40. Plošče. — Sofija: 6.35. 7. Plesna in lahka glasba. 18.45. Tamburaški orkester; 19.45. Prenos opere. — Milano in Firenze: 17.15. Koncert na violini. — Milano: 21. Puccinijeva opera »Lasta«. — Budimpešta: 19.30. Verdijeve Traviata. — Rim: 21. Simfonični koncert. — Bratislava: 22.15. Giganski orkester.

nje tega doma. Akcija lepo napreduje, saj so skoraj vse obrtniške zadruge sklenile, da na občnih zborih določijo primeren znesek za gradnjo obrtniškega doma. Na ta način se je sklad že precej povečal. Akcijo bosta podprli tudi banovina in občina, ki sta svojčas že obljubili, da bosta prispevali večje vsote takrat, ko se bo dom pričel graditi.

Mariborski obrtniki prirejajo vsako leto večjo družabno prireditev v korist fonda za obrtniški dom. Takšna prireditev bo tudi to soboto v Narodnem domu. Mariborska javnost, ki se zaveda važnosti in pomena obmejne obrtništva v našem gospodarstvu, bo akcijo za gradnjo obrtniškega doma gotovo podprla in obiskala obrtniško prireditev. Upati je, da bodo obrtniki morda že prihodnje leto lahko pričeli z gradnjo prepotrebne obrtniškega doma v Mariboru. —ig.

Zan misli

Žene in matere bi morale vladati svetu

V teh strašnih dneh ne joka samo poljska mati, žena in deca. Tudi tostran in onstran Visle ter Rena padajo ljudske žrtve in solze. Vsi so danes v krvi in strahu, pa naj govore nemški ali angleški, poljski ali francoski. Brez ozira na meje drhte tudi naša srca, hrvatska ali slovenska, srbska ali bolgarska, italijanska ali madžarska, pa romunska mati drhti za svojo deco, za moža, za očeta in brata, za svojega draga...

Toliko je danes ideologij: krščanstvo, humanizem, socializem, gandhizem, komunizem, demokracija, fašizem, narodni

socializem, reksizem. Med njimi jih je mnogo, ki propovedujejo bratstvo, svobodo in enakost; pa kaj pomaga, če se ljudje vseeno ubijajo. Kosé jih zadnji čudeži tehnike ubijanja in razdejanja, da sledi žetvi zlate pšenice krvava žetev nedolžnih ljudskih življenj! Ne govorite o ideologijah, temveč o krvavih, nesrečnih ljudeh!...

Žene in matere bi morale vladati svetu. Nikoli bi ne bilo tedaj vojne! Vse žene in matere enako čutijo danes, brez ozira, kje žive in s katerim jezikom govorijo: povsod enako občutijo bol, pa naj

bo v sončni Italiji, v prefinjeni Franciji, hladnokrvni Angliji, disciplinirani Nemčiji, nesrečni Poljski ali pa v naši obnovljeni državi, ki se je jedva iztrgala iz pritiska desetletne diktature, a jo teži mora, ki jo izziva občutek vojne na zahodu. Žene in matere se ne morejo obisipati z ideološkimi gesli, njihova bolečina se ne more uniformirati, krik njihovih ranjenih src prodira preko vsega tega. Zakaj ne morejo žene in matere vladati svetu v teh strašnih krvavih dneh? (Vilko Ivanuš v »Varaždinskih Novostih«.)

Snežinke, velike kakor nogometna žoga

Oblike snežink so v raznih krajih sveta različne. Pri nas opazimo večkrat, kako padajo zvezdnate snežinke na zemljo. Na visokem severu sneži pogostokrat tako, kakor da bi se vsipal bel prah izpod neba. V Kanadi, na Laponskem, v severni Rusiji in Sibiriji ženejo viharji ogromne oblake snežnega prahu, kakor v puščavah

pesek. Večkrat je sneg preobličen v ostre ledene iglice, ki bičajo obraz.

Snežinke dosežejo včasih nenavadno velikost. Leta 1887. so blizu Port Keogha v Montani padale snežinke, velike kakor nogometne žoge. Snežinke v velikosti teniških žog so padale v okolici Richmonda 25. marca 1900.

- Ježeš, od kod pa prihajaš tak?
- Z nogometne tekme!
- Kaj si tudi ti igral?
- Ne, bil sem sodnik...

Brat cesarice Zite na finski fronti. Princ Rene Bourbon-Parmski je vstopil v finsko vojsko. V Franciji je pustil ženo in štiri otroke. Ker se ne more boriti v Franciji, je dejal, gre na Finsko. Ne boj se mraza, ker je navdušen smučar.

Kolektivna kosila in večerje bodo uvedli za delavce v nemških tovarnah, ker so izračunali, da se izgubi preveč časa in tudi preveč jedil, če je vsak delavec za sebe. Šest velikih berlinskih tovarn je taka skupna kosila že uvedlo.

Karnevala zaradi vojne v Nemčiji ne bodo letos slavili. Ljudem je rečeno, naj ostanejo doma, za vojake pa bodo poskrbljeni posebni zabavni večeri.

30 letni general, 77 letni prostovoljec

Poveljnik prve kanadske divizije, ki je prišla nedavno na Angleško, je general A. G. L. McNaughton. V pretekli vojni je bil major in se je proslavil v mnogih bojih. Večkrat je bil ranjen in za svoje zasluge je postal že z 30 leti general. Kot tak je bil najmlajši general angleške vojske.

Divizija je drugače zelo heterogena in je na to ponosna. V njej so mnogi Američani, francoski Kanadčani in Indijanci. Imajo tudi bivšega kozaskega častnika. Posebno senzacijo so imeli s prostovoljcem, ki si je bil pobarval obraz, da bi prikri pravost starost. Ko je prišel v vročo sobo, mu je začelo curljati po obrazu, barva je odstonila in ugotovili so, da je mož star že 77 let.

Senzacija Milana: pes z žarnico na repu

V Milanu so imeli nedavno spet dogodivščino, ki je dala zlobnim jezikom mnogo opravka. Stara dama je imela majhnega psička »Totina«. Ker je bila kratkovidna, ga je na večernih izprehodih večkrat izgubila. Tedaj je morala služkinja na pot in iskati po mestu drobnega četveronožca. Nasičena tega lova, je služkinja svetovala gospe, naj priveže psu na rep laterno, da ga bo lažje najti.

Priletna dama je res videla v tem predlogu Kolumbovo jajce. Poklicala je elektromehanika in se posvetovala z njim. Mož je napravil majhno žarnico, ki so jo privezali »Totinu« na rep, okrog vratu pa ovratnik z baterijo. Toda, posledice se niso nadejali. Ko je šla stara gospa vsak večer pozno v noči s svojim miljen-

Grki so zgradili „Melaxasovo črto“

V mrzličnem utrjevanju mej je ostalo skoro neopaženo obrambno delo Grkov na bolgarski meji. Dopisniki, ki so obiskali

to mejo, objavljajo podrobnosti o utrdbah, ki so jih postavili Grki. Utrdbeni pas imenujejo po svojem predsedniku vlade Metaxasu. Bolgarsko-grška meja je neprehodna, vlaki vozijo le do obmejnih postaj. Zadnji napori Turčije, da zbližajo Bolgarijo z balkanskimi državami, zanjejo tudi v Atenah mnogo priznanja. Ne žele si, da bi prišlo kdaj do praktične uporabe postavljenih utrdb, rešitev balkanskih zadev naj bi se uredila na sporazumen, miren način.

150 km dolg tunel bodo zgradili v Ameriki. Po njem bo tekla pitna voda v New York. Tunel bo dovršen 1944, gradnja bo stala 14.960.000.000 dinarjev.

REŠITEV KRIŽANKE

Vodoravno: Saragosa, epopeja, med, Neva, in, se, ar, risar, Anita, ar, Milica, Irig, dok, Jan, Adana, on, ata, osa.

Navpično: Semiramida, Apenini, oda, rod, silikat, pa, satir, na, generacija, oje, aga, Sava, nos, Ararat, na.

Edouard Herriot: „Živela Italija“

Na svečanosti v Lyonu, kjer je bil pri obedu zbran ves konzularni zbor, je po go-

voru italijanskega konzula povzel besedo Edouard Herriot in dejal:

»Ne bomo zlahka pozabili let, ko je naše bratstvo zavzeo izrazito efektno obliko. Dovolite mi, da vzklidem: »Živela Italija!« Obrnjen k predstavnikom 43 držav je Herriot zaključil: »V težkih preizkušnjah Francija ne izgublja hladnokrvnosti. Ostala bo to, kar je: iskrena in z dobrimi namerami!«

MARIJ SKALAN:

RAMAS IN JORA

ROMAN ZADNJIH LJUDI NA ZEMLJI

65

»Storil si, kar bi na tvojem mestu tudi jaz storil,« je dejal véliki, in obrnjen k Mahabali nadaljeval: »Hvala ti, Mahabali Patna, za vse, kar si storil. Tudi za zlo, kajti brez njega se morda nikoli ne bi bili našli. Rayaniji in Patne smo delali v vzajemnosti in prijateljstvu že pred več ko tisoč leti. Z vašim prvim prednikom v Rayanipuru me je družilo toliko stvari, da nanj nikoli nisem pozabil.«

»Vidite,« je vzklil veselo filozof Hampur Kamthi, »da moji nauki le niso napačni. Sam véliki je potrdil, da se včasih celo zlo lahko sprevrže v dobro.«

»A še večkrat se rodi iz zla samo še novo zlo,« je ugovarjal Takur Rayani. »Tako se je iz starih zločinov Yagirija Seonija rodilo tudi to, da čepimo tu v neznanem podzemlju.«

»Ne, to ni zlo,« se je vmešal véliki smeje se, »zlo je le, da Yagiri Seoni misli, da smo se že davno utopili v njegovi smrdljivi mlakuži.«

»A to zlo je zlo le zanj,« je prav tako smeje se dodal Ramas Rayani.

»Postane pa vendarle lahko zlo tudi za nas, ako se nam ne posreči izdelati pametnega načrta, kako ga bomo dokon-

čno ugnali,« je dejal resno Takur Rayani in potegnil iz žepa razglas, ki ga je bil Yagiri Seoni, preden jih je zaprl v svojo pisarno, lastnoročno napisal rayanipurskemu prebivalstvu. »Tu imamo listino, s katero Yagiri Seoni odstopa. Še pred malo časa je bila dobra in veljavna, sedaj ni več.«

»Zakaj ni več?« je vprašal véliki.

»Ker se Yagiri Seoni ni odrekel svojim zločinskim naklepom, ker je zakrivil — ali vsaj poizkusil zakriviti — nov zločin, ker je njegov rod omadeževan s krvjo Rayanijev in končno tisti, ki se tu omenja kot njegov naslednik — to sem jaz — ni Takur Indor, ampak Takur Rayani. Yagiri Seoni je s svojim početjem sam razveljavil sporazum, ki smo ga sklenili v delavnici vsemirskega letala. Zato zahtevam, da takoj razglasim resnico vsemu rayanipurskemu ljudstvu.«

XVI.

Yagiri Seoni je odšel potem, ko je zaprl Rayanijo, Kamthijo in Takurja v svojo pisarno, v predsedstveno tajništvo in si zadovoljno mel roke. V boju ki ga je bil s Takurji, je izgubil že zadnje upanje na uspeh, pa ga je njegova

brezobzirna prevejanost vendarle vsaj še v zadnjem trenutku rešila. To se mu je zdelo čudovito in imenitno. Najrajši bi bil zavriskal od zadovoljstva, kakor nekoč mladi pastirji na zelenih gorskih pašnikih.

»Prav sedaj polzi moja pisarna v globino,« si je mislil. »Še nekaj minut, in Rayani, Kamthi in Takur bodo izginili v vodi, iz katere ni nikoli in nikdar več rešitve za nikogar, ki pade vanjo. S tem bodo izginile vse tri priče sramote in ponižanja, ki sem ga doživel doli v delavnici. Vse? Ne, ostala je še ena! se je nenadoma domislil: »Ramas, Tega moram zapreti v delavnice. Na vrsto pride pozneje. Saj se mi zdaj nič več tako ne mudi.«

Po teh besedah je odšel v Mahabalijsko delavnico, zavrtel zaželeni vzvod in zaprl izhod. Ko se je vračal proti svoji pisarni v trdnem prepričanju, da je z ujetimi že vse opravljeno, je na hodniku srečal Mamo. Stopila mu je nasproti in ga, ne da bi ga soloh pozdravila, vprašala s trdim in odločnim glasom:

»Kje je moj brat?«

»V tajništvu,« je mirno odgovoril Yagiri Seoni.

»Nisem vprašala po Angabadu, ampak po Mahabalijsu.«

»Ali ga ni doma?«

»To veste vi prav tako dobro, kakor vem jaz.«

»Potem dela.«

»Ne lažite mi,« se je razvnela Mana. »Zgodilo se je nekaj z njim in z Ramasom. in vi veste kaj.«

»Pustite me na miru s temi neumnostmi!« se je razjezil Yagiri Seoni. »Ali vam ni postalo že dolgočasno, spraševati me vedno eno in isto. Meni je. Išcite ju! Jaz nisem njuna pestunja.«

»Tako ne bova govorila!« je zakričala Mana glasno, se postavila odločno predenj in mu pogledala naravnost v oči. »Terjam od vas, da mi pri priči poveste, kje sta Mahabali in Ramas, ali pa obvestim o tem vso naselbino in zahtevam preiskavo.«

»Tega ne boste storili!« je odvrnil ukazujoče Yagiri.

»Bom!«

»Prepovedujem vam!«

»Vašemu ukazu se ne bom pokorila. Popolno pravico imam izvedeti, kaj se je zgodilo z mojim bratom, ki je že pred tednom brez sledu izginil.«

»Potem vas bom ukazal zapreti.«

»Samo poizkusite!« je siknila Mana, ki ji je pošlo vse potrpljenje in se tudi prav nič več ni ozirala ne na predpise ne na oliko.

»Samo še besedo in zavežem vam jezik!« je zakričal Yagiri ter potegnil iz žepa aparat za omrtvičenje.

»Haló! Haló!« se je oglašilo tedaj iz nevidnih zvočnikov. »Pozor! Vsemu prebivalstvu Rayanipura!«

(Dalle.)

Kultura

K vprašanju kulturnih stikov s Hrvati in Srbi

V zadnjih dveh desetletjih, odkar živimo Slovenci, Hrvati in Srbi v skupni narodni državi, so se čisto z vseh treh strani oglašili glasovi, ki so tožili, da so kulturni stiki med nami sedaj celo še dosti slabši, kakor so bili prej. Ta trditve je žal resnična, čeprav se zdi na videz neverjetna. Dejstvo je namreč, da smo se pred vojno in med vojno n. pr. Slovenci in Hrvati na področju leposlovja, glasbe in likovne umetnosti bolje poznali, kakor se poznamo po zedinjenju. V slovenskih revijah smo čitali tedaj skoraj stano tudi poročila o hrvatskih književnih novostih, o hrvatski likovni umetnosti itd. Prav tako je bilo tudi na Hrvatskem glede Slovencev. Med Slovenci in Srbi so pa bili tedaj stiki bolj rahli, čeprav ne moremo trditi, da jih ni bilo.

Ako pa iščemo za to krivdo, moramo ugotoviti, da je je prav na naši slovenski strani najmanj. Dejstvo je namreč, da so bile z naše strani storjene že čisto razveseljive pobude, a so ostale na drugi, hrvatski in srbski strani brez pravega ali sploh vsakega odziva. Tako smo n. pr. hoteli prav v kulturni rubriki »Večernika« uvesti stalno poročanje o hrvatskih in srbskih književnih novostih in smo se v ta namen pismeno obrnili na nekatera važnejša založništva. Odziva ni bilo. Prav tako vemo, da so nekatera naša založništva pošiljala na Hrvatsko in v Srbijo svoje edicije raznim časnikom in časopisom, a o njih niso poročali. Mi pa objavljamo čisto vsaj kratka obvestila tudi o hrvatskih in srbskih delih, čeprav jih ne prejemamo. Prav tako poročamo, kolikor

nam prostor dopušča, o razstavah likovnih umetnikov, drugih večjih kulturnih prireditvah itd., medtem ko v hrvatskih in srbskih listih — razen redkih častnih izjem — o kulturnih prireditvah Slovencev ni sledu. Slovenci smo v teh 20. letih posvečali tudi hrvatski in srbski dramatik precejšnjo pažnjo. Tako v Ljubljani kakor v Mariboru, smo uprizorili dolgo vrsto del hrvatskih in srbskih pisateljev, medtem ko se hrvatska in srbska gledališča za nas niso zmenila — zopet razen redkih častnih izjem.

Te dni je kulturni urednik »Hrvatskega dnevnika« Ivo Kozarčanin v poročilu o glavnih slovenskih literarnih mesečnikih (v katerem je žal izpustil mariborska »Obzorja«, ki mu najbrže sploh niso znana) tudi s svoje strani izrazil obžalovanje, da so naši medsebojni stiki tako slabi, in željo da bi se poglobili. To njegovo obžalovanje in željo pozdravljamo nad vse iskreno. Naj ne bi ostala zopet — kakor toliko drugih — le želja. Mi na slovenski strani smo vedno in z veseljem pripravljeni storiti vse, kar nam je mogoče, da se dosedanjim zidovi, ki nas dele, porušijo in si čez nje uteremo pota do medsebojne kulturne vzajemnosti. Tudi »Večernik« je pripravljen po svojih močeh doprinesiti k temu svoj del, saj je bil že doslej tisti slovenski dnevnik, ki je v kulturni rubriki posvečal med vsemi lasti hrvatskemu kulturnemu življenju relativno največ prostora. Prav tako je bilo tudi mariborsko gledališče ves čas posebno naklonjeno delu mhrvatskih in srbskih avtorjev.

R. Rehar.

Ob smrti ravnatelja Andra Mitrovića

V nedeljo zjutraj je v Zagrebu umrl za pljučnico komponist in dirigent Andro Mitrović, nekdanji ravnatelj in dirigent naše mariborske opere. Pokojnik se je rodil leta 1879. v Dubrovniku ter studiral glasbo najprej v Zagrebu in nato v Pragi. Po končanih studijah je prišel kot dirigent v ljubljansko opero, nato je služboval kot zborovodja na Sušaku in v Zagrebu, od tam je pa odšel leta 1913. v Osijek, kjer je postal ravnatelj tamkajšnje opere. Dve leti pozneje je postal ravnatelj varaždinskega mestnega gledališča, katero je vodil sedem let in vzgojil v tem času vrsto odličnih igralcev in pevcev, ki so odšli po ukinitvi stalnega gledališča na druge jugoslovanske odre. On sam je prišel skupaj s svojo ženo, operno pevko Ančico Mitrović, in še nekaterimi drugimi člani v Maribor.

V Mariboru je pripadla Andri Mitroviću kot ravnatelju naloga, organizirati stalno opero, kar je storil z velikim znanjem in ljubeznijo. Pod njegovim vodstvom je dobilo naše mesto opero, kakršne prej nikoli ni imelo in je najbrže tudi še v bližnji bodočnosti ne bo. Popolnoma upravičeno imenujemo čas ravnateljstva Andra Mitrovića »zlato dobo

mariborske opere«. Imeli smo tedaj redne operne sezone, vzpizirali tudi najtežja dela in razpolagali s celo vrsto odličnih pevk in pevcev, med katerimi je zavzemala prvo mesto. Ančica Mitrovićeva kot primadona prvo mesto. To plodonosno delovanje je prekinila šele finančna kriza, v katero je naše gledališče zašlo. Prisiljeno je bilo opero opustiti in ravnatelj Mitrović se je po dolgih letih vrnil spet v Zagreb, kjer je zdaj dosti prerano dokončal pot svojega plodonosnega življenja.

Pokojni Mitrović se je v mladih letih bavil mnogo tudi s komponiranjem. Med drugim je napisal opero »Pravljica ene noči«, ki so jo peli pred svetovno vojno v Zagrebu. Toda s svojim komponističnim delom ni bil zadovoljen in pripoveduje se, da je sam uničil celo vrsto že dovršenih skladb. Kot človek je bil pokojnik vzor dubrovniškega »gospara«, v katerem se zrcalijo vse ponosne tradicije tega čudovitega mesta, ki je dolgo tekmovalo s slavno beneško republiko. Sedaj se je za vselej poslovil od gledališča in sveta, toda spomin nanj bo ostal še dolgo povsod tam, kjer je kdaj deloval, zlasti tudi v našem Mariboru.

NOV USPEH PUNČECA IN MITIĆA

Po tekmovalnih v Kalkuti sta naša teniška mušketirja nastopila v Lahori, kjer sta kot zastopnika »Internacionalnega teniškega kluba Zagreba« nastopila proti reprezentanci Indije ter jo premagala s 3 : 2. Rezultati: Vai Sing-Mitić 3 : 6, 6 : 3, 8 : 6, Punčec-Iphitkar 8 : 6, 6 : 2. Punčec-Mitić : Iphitkar-Shawney 6 : 4, 6 : 3, Iphitkar-Mitić 6 : 2, 6 : 3, Punčec-Shawney 6 : 2, 6 : 4.

NASI CROSS-COUNTRY ZA BALKANIADO

Upravni odbor Atletske zveze kraljevine Jugoslavije je na svoji zadnji seji poleg ostalih zadev rešil vprašanje sodelovanja naših cross-countrašev na balkaniadi. Določenih je bilo 8 atletov: Bručan, Kvas, Kien in Benedičič iz Ljubljane, Kotnik, Srakar in Krajcar iz Zagreba ter Röhm iz Beograda. Poedine narodne zveze morajo skrbeti za njihov trening ter jih poslati 10. marca v Ljubljano, kjer se bo v teku na 6000 m določila četvorica izmed njih, ki bo 24. marca nastopila na balkanskem cross-countryju v Carigradu. Nacionalne zveze bodo lahko na to tekmovalje poslale še druge atlete, o katerih mislijo, da pridejo v poštev za državno reprezentanco.

Upravni odbor je tudi sklenil, da se prepušči Srbski atletski zvezi organizacija dvoboja z drugo garnituro Madžarske, ki je bil lani preložen. Vršil se bo v drugi polovici junija.

SMUŠKI PATRULJNI TEK Z MRZLICE

Smuški odsek SPD v Trbovljah je priredil smuški patroljni tek z Mrzlice. Startalo je 7 patrolj s po tremi tekmovalci iz Trbovelj, Celja in Zagorja. Proga do sejmšča v Trbovljah je merila 7 km z višinsko razliko 800 m. Najboljši čas je dosegla z 20 : 26 patrolja smuškega odseka SPD v Trbovljah v postavi Plevčak, Kus, Gorjup.

DRŽAVNO PRVENSTVO V ALPSKI KOMBINACIJI

V soboto in nedeljo bo v Trziču državno prvenstvo v alpski kombinaciji z mednarodno udeležbo. Verificirani seniorji naj pošljejo prijave brez prijavnine na zvezni formulir do 25. januarja na naslov

Gorenjske zimsko sporine podzveze na Jesenicah. Start za smuk bo v soboto ob 11. na Kokovnici, slalom pa v nedeljo ob 11. na Travnarjevi senoželi pri Trziču. Tekmovalje se ocenjuje ločeno za vsako disciplino, alpsko kombinacijo ter za mednarodno konkurenco.

s Mladinski smučarski tečaj bo priredil mariborski pododbor Udruženja rezervnih oficirja i ratnika. Tečaj je brezplačen in se bo vršil v okolici Maribora, prvenstveno za dečo vseh rezervnih in aktivnih oficirjev. Tečaj bo vodil rez. oficir — smuški učitelj J. Z. S. S. Zbirališče udeležencev 24. jan. ob 14. pri godbenem paviljonu v mestnem parku.

s Na turnirju državnih hokejskih reprezentanc v Ga-Pa bo po dosedanjih prijavah sodelovalo poleg Nemčije še 5 moštev: češko, slovaško, madžarsko, italijansko in jugoslovansko. Turnir bo od 1. do 4. februarja.

s Atletske zveze ameriških držav so sklenile, da bodo kot nadomestilo za olimpiado 1940 priredile panameriške atletske igre. Ako se bo konkurenca obnesla, ne bo prišla v poštev samo kot nadomestek za to olimpiado, temveč bo za trajno prešla v koledar velikih ameriških atletskih konkurenč.

Smučarska poročila

(Putnik, Maribor, 23. jan.)
Sv. Lovrene na Pohorju: —11 C, zelo oblačno, mirno, sneži, 52 cm pršiča na podlagi 20 cm.

Ribnica na Pohorju: —8 C, visoka megla, mirno, sneži, 55 cm pršiča na podlagi 12 cm.

Kolje — Rinski vrelci: —11 C, pooblačeno, mirno, sneži, 60 cm pršiča.

Peca: —8 C, zelo oblačno, mirno, sneži, 140 cm pršiča, smuka za silo.

n Zločin v mošaji. V neki bosanski mošaji je kmet Muharem zabodel svojega brata, ki je bil zatopljen v molitev. Zločin je razburil ves kraj.

n Obešena sta bila v Požarevcu razbojnika Čedomir Vidanović in Radovan Paurnović, ker sta na zverinski način umorila bogatega kmeta v Novakovičih.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM: V malih oglasih »ane vsaka beseda 50 par najmanjša pristojbina za te oglase le do 5.— Družbe preklicati dopisovanja in ženitovanjski oglasi dln 1.— po besedi Najmanjši znesek za te oglase le do 10.— Debelo tiskane besede se računajo dvolno Oglasi tavek za enkratno obilavo znaša dln 2.— Znesek za male oglase se plačuje takol pri naročilu oziroma se le vposlati v bismo skupaj z naročilom ali pa oo poštni položnici na čekovni račun št. 11.409 Za vse pismene odgovore glede malih oglasov se mora priložiti znakma za 8 dln

Kupim

PULTE IN MIZE

za pisarno kupimo. Naslov v ogl. odd. »Večernika«, Maribor. 13852-3

Prodam

IZBOREN AJDOV IN CVETLIČNI MED

po dln 15.— za kg. pri večjem odjemu popust, oddaja Kmetijska družba, Meljska cesta 12. 13650-4

MED

ajdov, cvetlični in medicinalni, priznane kakovosti od dln 14.— naprej pri čebelarju O. Črepinko, Zrinskih trg 6. Preprodajalci popust. 13850-4

POHIŠTVO

jedilnica in drugi posamezni kosi naprodaj. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 13836-4

LESNI TRGOVCI. POZOR!

Starovpeljana lesna trgovina v večjem mestu blizu hrvatske meje. 3000 kvm ležarinskega prostora, večja hiša, hlevi, magazini za arno, cement, šune za 25 vagonov le sa. Je poceni naprodaj zavoljo starosti lastnika. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Lesna trgovina«. 13839-4

SUHA BUKOVA DRVA

in kolobarje prodaja na drobno Gnilšek, Razlagova 25. 13840-4

Stanovanje

STANOVANJE

dvosobno, kopalnica, soba za služkinjo, balkon, vrt oddam 1. marca. Drogerija Kanc. 13833-5

STANOVANJE

soba in kuhinja, oddam s 15. februarjem. Radvaniska c. 24. 13843-5

Stanovanje išče

STANOVANJE

eno- ali dvosobno, iščem za 1. marec. Pobreška ces a ali v bližini. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 13838-6

Sobo odda

GARCONIERA

obstoječa iz sobe, predsobe, kopalnice, centralna kurjava, takoj za oddati. Grajski trg 1. 13724-7

OPREMLJENO SOBO

oddam gospodu. Koroška cesta 41. 13844-7

OPREMLJENO SOBO

s posebnim vvhodom oddam. Gregorčičeva 8-II. 13846-7

Sobo išče

SOBO

manjšo in opremljeno, čisto in sončno, iščem s 1. februarjem v sredini mesta. Pismene ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Sončno«. 13837-8

Sluzbo dobi

PRIDNO DEKLE

za vsa hišna dela iščem. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 13842-9

NOGAVICE

najnovejše barve pri

UČITELJA

za klavirsko harmoniko iščem Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 13849-9

GOSPODINISKO POMOČNICO

mlado, pridno, ki zna tudi kuhati, takoz sprejemem. Tržaška c. 39-I. 13853-9

Kam, kie?

PREPRIČAJTE SE

da je dobra meščanska gostilna s prvovrstno ceneno kuhinjo in sortiranimi vini gosilna »Triglava«. Glavni trg Lisjak. 13668-17

Novi vzorci

za damske pomladanske plašče in svile za planinski ples se dobe poceni pri

TRPINU

Maribor, Vetrinjska 15

Oglašujte!

Sport

Betnavska skakalnica bo znova oživila

4. FEBRUARJA BO VELIKA KONKURENCA MARIBORSKIH SKAKAČEV IN PRIZNANIH PRVAČEV OD DRUGOD

Prvi poizkusi smuških skokov v severnovzhodni Sloveniji so iz onega časa, ko se je mariborskim zimskosportnim krogom posrečilo zgraditi svoj čas jako popularno smuško skakalnico v Betnavi, o kateri pa kmalu pozneje ni bilo več mnogo slišati, ker je vrsta zim ob pomanjkanju snega sploh več ali manj onemogočila njeno uporabo.

Z otvoritvijo »Ribniške skakalnice« je zopet v polni meri oživel skakalni smuški sport ter pritegnil v svoje vrste veliko število smuškega naračaja, ki pa vendarle precej čuti precejšnjo oddaljenost nove skakalnice od mesta Maribora, ki ne dovoljuje vsem interesentom stalnega treninga. Zato bodo prijatelji smuškega sporta tembolj pozdravili vest, da je Mariborska zimsko-sportna podzveza pri odličnih snežnih prilikah, ki so nastopile, ukrenila že vse potrebno, da bo skakalnica v Betnavi čimprej zopet uporabna. Leseno ogrodje bo temeljito popravljeno, v kolikor ga je

načel zob časa, tako da bomo imeli že 4. februarja v neposredni bližini Maribora po več letih zopet veliko tekmovalje v smuških skokih, ki ne bo združilo na startu samo vseh nadobudnih domačih skakačev. Mariborska zamsko-sportna podzveza je sklenila, za propagando in poživljenje skakalnega sporta v svojem delokrogu žrtvovati iz svojih skromnih sredstev, da bo zagotovljeno sodelovanje več priznanih skakalnih mojstrov, katerih nastop ne bo samo dobra šola za naš smuški naračaj, temveč bo smuškeemu sportu pridobil novih prijateljev. Prizadevanja MZSP bodo gotovo napravila 1. 1940 za mejnik smuškega sporta v obmejni severnovzhodni Sloveniji, ki ne bo prišel do izraza samo zgolj v sportnem pomenu, temveč tudi na ostalih področjih našega javnega življenja.

Ne pozabi naročnine!